

KOMENTARZ

Nr 11, 11 lutego 2020 © PISM

Redakcja: Sławomir Dębski • Patrycja Sasnal • Rafał Tarnogórski

Sebastian Płóciennik • Justyna Szczudlik • Daniel Szeligowski • Jolanta Szymańska
Marcin Terlikowski • Karol Wasilewski • Szymon Zaręba • Tomasz Żornaczuk

W oczekiwaniu na nowego lidera – rezygnacja Annegret Kramp-Karrenbauer z funkcji przewodniczącej CDU

Lidia Gibadło

Konsekwencją kryzysu politycznego w Turyngii jest rezygnacja Annegret Kramp-Karrenbauer ze stanowiska przewodniczącej CDU i z ubiegania się o kandydowanie z ramienia chadecji na stanowisko kanclerza RFN podczas kolejnych wyborów do Bundestagu. Jej decyzja zwiększa ryzyko rozpadu koalicji rządowej. Grozi to destabilizacją sytuacji wewnętrznej Niemiec i osłabieniem ich pozycji na forum UE.

Dlaczego Kramp-Karrenbauer zrezygnowała z ubiegania się o stanowisko kanclerza?

Kramp-Karrenbauer nie zdołała się umocnić na pozycji liderki ugrupowania. Wpłynęły na to [niskie wyniki chadeczków w wyborach do Parlamentu Europejskiego](#), a także landtagów Brandenburgii, Saksonii oraz Turyngii. Jej autorytet w partii osłabiało również rozdzielenie funkcji przewodniczącej CDU i kanclerza RFN. Kramp-Karrenbauer pozostaje jednym z najślabiej ocenianych niemieckich polityków (w lutym br. 70% ankietowanych było niezadowolonych z jej pracy). Bezpośrednią przyczyną jej rezygnacji stał się kryzys polityczny w Turyngii. Po wyborze Thomasa Kemmericha (FDP) na stanowisko premiera dzięki poparciu posłów chadecji i AfD Kramp-Karrenbauer zapowiedziała konieczność przeprowadzania nowych wyborów landowych. Sprzeciwili się temu lokalni członkowie partii, co podało w wątpliwość jej zdolność do egzekwowania realizacji decyzji zarządu od struktur regionalnych.

Co decyzja Kramp-Karrenbauer oznacza dla CDU?

Rezygnacja Kramp-Karrenbauer potwierdza, że nie powiodły się próby przeciwdziałania osłabieniu partii. Nowy przewodniczący stanie przed zadaniem wzmocnienia chadecji: odbudowy autorytetu kierownictwa ugrupowania na szczeblu federalnym oraz zlikwidowania wewnątrzpartyjnych podziałów. Jest to ważne wobec wyraźnej gotowości struktur CDU na wschodzie RFN do nawiązania współpracy z AfD, nawet wbrew stanowisku zarządu partii w Berlinie. Równocześnie chadecy będą musieli sprostać konkurencji ze strony Zielonych, którzy stanowią atrakcyjną alternatywę dla centrowej części elektoratu. Wybór nowego przewodniczącego jest kluczowy dla uzyskania przez CDU dobrego wyniku w wyborach do Bundestagu, zwłaszcza że mogą one odbyć się nie jesienią 2021 r., ale jeszcze w tym roku.

Kto ma szansę zastąpić Kramp-Karrenbauer?

Na czele listy potencjalnych kandydatów figurują premier Nadrenii Północnej-Westfalii Armin Laschet oraz były przewodniczący frakcji CDU/CSU w Bundestagu Friedrich Merz, który przegrał z Kramp-Karrenbauer w drugiej turze wyborów na przewodniczącego partii w grudniu 2018 r. Ich konkurentami mogą być minister zdrowia Jens Spahn oraz premier Schlezwicka-Holsztynu Daniel Günther. Szanse na przejęcie funkcji przewodniczącego CDU zwiększy uzyskanie statusu kandydata chadeczków na stanowisko kanclerza RFN – decyzja w tej sprawie prawdopodobnie poprzedzi grudniowe wybory przewodniczącego. Zmiany w kierownictwie zdecydują o kierunku programowym ugrupowania. Wybór

Lascheta lub Günthera oznaczałby kontynuację kursu nadanego partii przez Angelę Merkel. Konsekwencją zwycięstwa Merza lub Spahna byłoby wzmocnienie konserwatywnego skrzydła w ramach CDU.

Jak decyzja Kramp-Karrenbauer wpłynie na przyszłość wielkiej koalicji?

W obawie o destabilizację sytuacji politycznej w Niemczech SPD w najbliższych tygodniach nie zerwie koalicji z chadekami. Niewykluczone jednak, że taka decyzja nastąpi jeszcze w tym roku. Przemawiają za tym obawy, że kryzys w CDU spowolni realizację umowy koalicyjnej. Efektem byłby spadek zadowolenia opinii publicznej z prac rządu i kontynuacja odpływu wyborców SPD. O opuszczeniu wielkiej koalicji przez socjaldemokratów może również przesądzić zwycięstwo przedstawicieli konserwatywnego skrzydła partii – Friedricha Merza lub Jensa Spahna – w wyborach na stanowisko przewodniczącego CDU, co przyspieszyłoby rezygnację Merkel z dalszego kierowania rządem federalnym.

Jakie skutki rezygnacja Kramp-Karrenbauer będzie miała dla polityki zagranicznej RFN?

Kramp-Karrenbauer nie zrezygnuje z funkcji minister obrony, a kanclerzem pozostanie Angela Merkel. Kryzys w CDU i ryzyko rozpadu wielkiej koalicji osłabi jednak pozycję RFN w polityce zagranicznej. Jest to szczególnie niekorzystne, biorąc pod uwagę [negocjacje dotyczące wieloletnich ram finansowych UE](#) i współpracy z Wielką Brytanią, a także przewodnictwo RFN w Radzie UE w drugiej połowie br. Do czasu wyłonienia nowego przewodniczącego, a następnie koalicji rządowej Niemcy będą kontynuowały dotychczasowy kurs w relacjach z najważniejszymi partnerami międzynarodowymi. Destabilizacja wewnętrzna może utrudnić działania na rzecz zablokowania [udziału chińskich koncernów w budowie niemieckiej sieci 5G](#). Najprawdopodobniej koncentracja na sytuacji wewnętrznej osłabi również zaangażowanie RFN w takie inicjatywy jak zakończenie konfliktu w Libii i [uregulowanie sytuacji w Donbasie](#).